

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/25/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6416204701
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6416204701.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudkýň JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Danice Kočičkovej ako členiek senátu, v spore žalobkyne: H. M., nar. XX. septembra XXXX, trvale bytom G. Y. XX, F., zast. JUDr. Eva Považanová, advokátka so sídlom Jirásková 400/21, Žiar nad Hronom, proti žalovaným: 1/ A. H., nar. XX. septembra XXXX, trvale bytom G. Y. XX, F., zast. JUDr. Lívia Krnčoková, advokátka so sídlom 29. augusta 5, Bratislava, 2/ E. O., rod. T., nar. XX. augusta XXXX, 3/ H. F., rod. B., nar. XX. novembra XXXX, 4/ H. T., rod. F., 5/ C. F., rod. F., 6/ E. F., 7/ E. O., rod. T., 8/ C. O., rod. F., 9/ E. F., XX/ C. T., rod. F., nar. 9. apríla XXXX, 11/ H. J., 12/ H. P., rod. Y., nar. 4. decembra XXXX, 13/ J. Y., nar. XX. septembra XXXX, 14/ C. P., rod. P., 15/ Y. Y., nar. XX. mája XXXX, 16/ C. P., rod. X., nar. 1. júna XXXX, zomr. XX. júna XXXX, 17/ H. F., rod. B., nar. XX. novembra XXXX, 18/ H. B., 19/ Y. P., nar. 8. novembra XXXX, zomr. XX. júla XXXX, 20/ Slovenská republika, žalovaní 2/ - 20/ zast. Slovenský pozemkový fond, IČO: 17 335 345, so sídlom Búdková 36, Bratislava, 21a/ H.. art. A. P., nar. XX. mája XXXX, trvale bytom G. Y. XX, F., 21b/ PharmDr. L. P., nar. XX. marca XXXX, trvale bytom S. 2320/9, L. L., 22/ R. L., nar. XX. marca XXXX, trvale bytom P. Y. XX, F., 23/ P. P., rod. Z., nar. XX. júna XXXX, trvale bytom G. Y. 8, F., 24/ C. H., rod. F., nar. XX. apríla XXXX, trvale bytom P.O. P. XXX/XX, B. nad P., 25/ B. H., rod. Z., nar. XX. augusta XXXX, trvale bytom F. XX, F., 26/ H. F., rod. H., nar. XX. septembra XXXX, trvale bytom L. Z. XXX, F., 27/ S. V., rod. F., nar. XX. apríla XXXX, trvale bytom G. Y. XX, F., 28/ E. P., nar. 8. januára XXXX, trvale bytom G. Y. XX, F., 29/ A.. V. D., rod. F., nar. XX. apríla XXXX, trvale bytom F. X. Y. XX/ XXX, F. X. Y., 30a/ U. P., nar. XX. apríla XXXX, trvale bytom Z. XX, Z., 30b/ B. P., nar. 5. mája XXXX, trvale bytom P. Y. XX, F., 30c/ J. P., nar. 9. decembra XXXX, trvale bytom X. dolina XXX/X, F., 31/ B. F., rod. P., nar. 6. augusta XXXX, trvale bytom A. XXX, F., 32/ C. H., rod. P., nar. XX. augusta XXXX, trvale bytom X. XXX/X, B. nad P., 33/ H. N., rod. P., nar. XX. mája XXXX, trvale bytom F. XXX, F., 34/ B. H., rod. P., nar. XX. septembra XXXX, trvale bytom Z.-V. XX, Z.-V., 35/ E. P., nar. XX. júla XXXX, trvale bytom G. XXX, V. V., 36/ K. P., nar. XX. októbra XXXX, trvale bytom G. Y. XX, F., 37/ L. P., nar. XX. apríla XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, L. L., 38/ V. P., rod. W., nar. XX. marca XXXX, trvale bytom P. Y., F., 39/ Y. F., nar. XX. apríla XXXX, trvale bytom R. XXX/XX, V. V., 40/ E. F., nar. XX. marca XXXX, trvale bytom R. XXX/XX, V. V., žalované 39/ - 40/ zast. H.. X. P., nar. XX. septembra XXXX a H.. Z. P., nar. XX. apríla XXXX, obaja trvale bytom R. XXX/XX, V. V., 41/ U. F., nar. XX. mája XXXX, trvale bytom J. P. XXX/XX, F., 42/ P. G., rod. F., nar. XX. januára XXXX, trvale bytom Na J. XXXXX/XX, L. - X. H., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom, č.k. 24C/16/2016-350 zo dňa 20. augusta 2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaná 1/ a žalovaná 24/ **m a j ú** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyňi, ktorá je **p o v i n á** im ich zaplatiť v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o ich výške.

III. Ostatným žalovaným nárok na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 24C/16/2016-350 zo dňa 20. augusta 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) žalobu žalobcov zamietol (prvá výroková veta). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovanej 1/ priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov konania vo výške 100%, ktoré sú jej povinní zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o ich výške (druhá výroková veta); ostatným žalovaným okresný súd nárok na náhradu trov konania nepriznal (tretia výroková veta).

1.1 Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalobcovia sa žalobou pôvodne domáhali určenia, že podiel na parcele KN E č. XX/X žalovanej 1/ vo výmere 24 m² a žalovanej 2/ vo výmere 47 m², podiel na parcele KN E č. XX/X žalovanej 1/ vo výmere 170 m² a žalovanej 2/ vo výmere 301 m² patrí do vlastníctva žalobcov v režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Za žalované pôvodne označili V. F. ako žalovanú 1/ a A. H. ako žalovanú 2/. V žalobe uviedli, že na vlastnícke vysporiadanie bol vypracovaný geometrický plán č. 35/2015 vyhotoviteľom Ing. Danielou Tomovou, ktorým bol zameraný skutočný stav, tak ako ho od roku 1959 nerušene užívajú žalobcovia, ktorí si na základe stavebného povolenia z roku 1959 postavili rodinný dom. Pozemky pod domom a príľahlou záhradou pritom odkúpili v podieloch od vtedy žijúcich vlastníkov. Tieto právne úkony neboli premietnuté do pozemkovej knihy a toho následkom je skutočnosť, že nie sú vlastníkmi uvedených parciel. Za účelom vyporiadania uvedeného stavu oslovili žijúcich a známych vlastníkov, vrátane žalovanej 1/ a 2/, ktoré sa s nimi o veci odmietli rozprávať.

1.2 Pokiaľ ide o pôvodne žalovanú 1/ V. F., voči nej okresný súd konanie zastavil z dôvodu, že zomrela ešte pred podaním žaloby a nemá tak procesnú subjektivitu. Pôvodne žalovaná 2/ A. H. so žalobou nesúhlasila, navrhla, aby súd žalobu zamietol, pričom uviedla, že podľa jej vedomostí jej právni predchodcovia nehnuteľnosti nepreviedli v prospech žalobcov a tieto nehnuteľnosti sú aj v jej podielovom spoluvlastníctve. Je pripravená rokovať o predaji nehnuteľnosti do vlastníctva žalobcov za primeranú kúpnu cenu. Podľa názoru žalovanej A. H. bolo zrejmé, že žalobcovia si boli a museli byť vedomí rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu na pozemku, ako aj skutočnosti, že nedošlo k zápisu inej kúpnej zmluvy do príslušnej pozemno-knižnej vložky. Žalobcovia tak nemohli byť dobromyseľní pri užívaní pozemku, nakoľko mali a museli mať vedomosť o rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu na dotknutom pozemku. Nemohli tak splniť zákonné podmienky na vydržanie vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu žalovanej k predmetným pozemkom.

1.3 Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že v priebehu konania žalobcovia navrhli zmenu žaloby a rozšírili okruh pasívne legitimovaných osôb a odôvodnili naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súd prvej inštancie tak následne uznesením č.k. 24C/41/2016-107 zo dňa 18.07.2017 v znení opravného uznesenia pripustil, aby do konania na stranu žalovaných pristúpili žalovaní 2/ až 32/ s tým, že pôvodne žalovaná 2/ bude ďalej označovaná ako žalovaná 1/ a pripustil zmenu žaloby nasledovne: „Súd určuje, že žalobcovia 1/ a 2/ sú bezpodieloví spoluvlastníci nehnuteľností: CKN parcely č. XXX/X o výmere 1017 m², záhrada, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 6 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 139 m², záhrada, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX (diel 15 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 13 m², záhrada, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 2 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 30 m², zastavaná plocha, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 1 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 24 m², zastavaná plocha, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 3 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., M. parcely č. XXX/X o výmere 74 m², zastavaná plocha, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 10 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 41 m², zastavaná plocha, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 11 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 37 m², zastavaná plocha, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 4 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 12 m², zastavaná plocha, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 5 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 40 m², zastavaná plocha, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX (diel 14 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 8 m², zastavaná

plocha, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 12 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 412 m², záhrada, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 9 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 8 m², záhrada, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX (diel 13 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 124 m², zastavaná plocha, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 8 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., CKN parcely č. XXX/X o výmere 42 m², zastavaná plocha, ktorá bola odčlenená od parcely č. XX/X (diel 7 GP) zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. G. Y., ktoré nehnuteľnosť sú vytvorené geometrickým plánom č. 35/2015 z 12. 06. 2015 vyhotoveným Ing. Danielou Tomovou, geodetkou so sídlom Veľké Uherce 258.“ Procesnými rozhodnutiami okresný súd rozhodol, že v konaní pokračuje s dedičmi žalovanej 24/ a žalovaného 32/. So zmenou žaloby žalovaná 1/ nesúhlasila, naďalej navrhla, aby súd žalobu voči nej v celom rozsahu zamietol a zotrvala na svojej argumentácii spočívajúcej predovšetkým v tom, že spoluvlastnícke právo k pozemkom nadobudla dedením v súlade so zákonom, žalobcovia neunesli dôkazné bremeno preukazujúce splnenie zákonných podmienok predpokladaných pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním; skutkový stav ohľadne preukázania dobromyseľnosti žalobcov zostal neobjasnený a nepreukázaný.

1.4 Okresný súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobou, písomnými prípadne ústnymi vyjadreniami strán sporu a listinnými dôkazmi nimi predloženými. Z procesných ustanovení aplikoval ustanovenia § 470 ods.2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“), ustanovenie § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, § 137 písm. c) C.s.p.. Taktiež aplikoval ustanovenia § 38, § 40 ods.1, § 112, § 116 ods.1, § 145 zákona č. 161/1950 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy zo dňa 17.12.1959, aplikoval ustanovenia § 135a ods.1, § 507a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom od 01.04.1964. Poukázal na vyjadrenia žalovaných 21/, 22/, 23/, 26/, 27/ a 30/, ktorí v čestných prehláseniach súhlasili s vydaním osvedčenia vydržania k sporným nehnuteľnostiam v prospech žalobcov z dôvodu dlhodobej držby k týmto nehnuteľnostiam do výšky svojich spoluvlastníckych podielov; žalovaná 31/ nemala námietky, aby žalobcovia nadobudli vlastníctvo vydržaním k podielu jej otca; žalovaný 36/ sa priklonil na stranu žalobcov; so žalobou a osvedčením vlastníctva v prospech žalobcov súhlasili aj žalovaní 21/, 37/, 40/ a 41/. V rámci zisteného skutkového stavu okresný súd poukázal na právny stav vyplývajúci z listu vlastníctva, skutočnosť, že geometrickým plánom č. 35/2015, vyhotoveným dňa 12.06.2015 Ing. Danielou Tomovou boli oddelené pozemky parc. č. XXX/X-X, XXX/X-X, XXXX, XXX/X-X v k.ú. G. Y., obec G. Y.. Rovnako z rozhodnutia odboru výstavby vodného hospodárstva a rady ONV v F. zistil, že územným rozhodnutím bol určený stavebný obvod pre K. M. v katastrálnom území obce G. Y.. Podľa predloženej kúpnej zmluvy zo dňa 17.12.1959, uzatvorenej medzi žalobcami ako kúpiteľmi a odpredávajúcim S. P., okresný súd zistil, že odpredávateľ odpredával kúpiteľom nehnuteľnosť zapísanú v pozemno-knižnej zápisnici č. XXX pre k.ú. G. Y. A I r.č. 1. parc. č. XX zapísané na meno odpredávateľa pod B XX, ako aj podiely zapísané pozemno-knižne ešte na meno C. P. a J. P., rod. P.. Zápis v pozemkovej knihe a vklad vlastníckeho práva žalobcov podľa uvedenej zmluvy bol povolený Ľudovým súdom v Žiari nad Hronom, uznesenie čd. 240/60 zo dňa 20.06.1960. Uvedenému zodpovedá zápis v pozemno-knižnej vložke č. XXX pre k.ú. G. Y.; bolo vložené vlastnícke právo pre K. M. v X/XXX-inách a manželku H. M. v X/XXX-inách. Okresný súd zároveň zistil, že bola uzatvorená dohoda medzi K. M. ako kupujúcim a E. T. ako predávajúcim dňa 05.03.1962, na základe ktorej K. M. vyplatil sumu 2.000,-Kčs za odkúpenú čiastku slúžiacu ako cesta k rodinnému domu. Napokon okresný súd zistil, že rozhodnutím Okresného národného výboru, odbor výstavby Žiar nad Hronom, č. 478/62 zo dňa 23.08.1962 bolo K. M. udelené povolenie užívať novostavbu rodinného domu ku obci G. Y., postavenú na základe stavebného povolenia zo dňa 14.12.1959; stavba dostala súpisné č. XX.

1.5 Okresný súd posúdil existenciu naliehavého právneho záujmu a dospel k záveru, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný. Rovnako poukázal na právne východiská vydržania ako originálneho spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva na základe dlhodobej dobromyseľnej držby veci. Ustálil, že predpokladmi vydržania sú oprávnená držba nadobúdateľom po celú vydržaciú dobu, nepretržitosť vydržacej doby a spôsobilý predmet vydržania. Zdôraznil rozlišujúci znak medzi držbou oprávnenou a neoprávnenou; otázku dobromyseľnosti je potrebné posudzovať so zreteľom na všetky okolnosti. Dobromyseľnosť znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle; je potrebné vychádzať zo zásady, že predpokladom oprávnenosti držby je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Ak držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide o omyl ospravedlniteľný, konštatuje sa dobromyseľnosť; ospravedlniteľný omyl je omyl, ku ktorému došlo

napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti. Okolnosti, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva.

1.6 Aplikujúc vyššie uvedené závery okresný súd ustálil, že žalobcovia sa držby sporných nehnuteľností mali uchopiť na základe kúpnej zmluvy zo dňa 17.12.1959, uzatvorenej medzi žalobcami a S. P.. Na základe tejto zmluvy sa do pozemno-knižnej vložky č. XXX pre k.ú. G. Y. ako vlastníka pozemku parc. č. XX, paša v dedine o výmere 42 m² a 91 m² pod radovým č. XX, vložilo vlastnícke právo pre žalobcu 1/ v X/XXX-inách a pre žalobkyňu 2/ v X/XXX-inách. Vedomie, že niekto vlastní iba spoluvlastnícky podiel nehnuteľnosti, vylučuje dobromyseľnosť v tom, že mu patrí celá vec, ak nedošlo k udalosti, ktorá v užívateľovi mohla odôvodnene vyvolať presvedčenie, že sa stal vlastníkom aj ostatných podielov. Na základe uvedeného okresný súd ustálil, že žalobcovia sa práve z uvedeného dôvodu na základe nimi predloženej zmluvy nemohli stať dobromyseľnými držiteľmi sporných nehnuteľností o celkovej výmere 2021 m², ktorých vydržania sa domáhali. Okresný súd taktiež poukázal na vzájomnú dohodu zo dňa 05.03.1962, uzatvorenú medzi žalobcom 1/ a E. T.. Uvedená dohoda podľa názoru súdu prvej inštancie nenapĺňala ani len základné atribúty platného právneho úkonu, ktorými sú určitosť a zrozumiteľnosť prejavu vôle. Na jej základe nie je možné jednoznačne identifikovať ani zmluvné strany, nie to ešte nehnuteľnosť, ktorá mala byť predmetom prevodu. Zároveň nebola naplnená ani podmienka zápisu prevodu vlastníctva k nehnuteľným veciam do pozemkovej knihy. Z uvedeného okresný súd vyvodil, že od takejto dohody žalobcovia nemôžu odvodzovať svoju dobromyseľnú držbu sporných nehnuteľností.

1.7 Napokon okresný súd ustálil, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno ohľadom existencie ďalších tvrdených nadobúdacích titulov v podobe dohôd, výmenných zmlúv, resp. darovacích zmlúv uzatvorených s vtedajšími vlastníkmi sporných nehnuteľností; dôsledkom toho, že tvrdenie sporovej strany nebolo preukázané aj na základe vykonaných dôkazov, je pre sporovú stranu nepriaznivé rozhodnutie.

1.8 Okresný súd tak uzavrel, že samotný subjektívny pocit žalobcov nemôže byť sám o sebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosť držby práva. Z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by žalobcovia mali relevantný dôvod objektívne spôsobilý založiť ich vnútorné presvedčenie, že sú vlastníkmi sporných nehnuteľností; sama detencia niektorej nehnuteľnosti nepostačuje k nadobudnutiu vlastníctva vydržaním. Z uvedených dôvodov okresný súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

1.9 Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania okresný súd aplikoval zásadu úspechu v konaní; úspech v konaní mali žalovaní a vznikol im nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Nárok na náhradu trov konania uplatnila len žalovaná 1/, preto jej okresný súd návrh na náhradu trov konania v rozsahu 100 % priznal; ostatným žalovaným nárok na náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že si nárok na náhradu trov konania neuplatnili a účasťou v konaní im žiadne trovy nevznikli.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia, v ktorom navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. aby napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil a žalobe vyhovel. Uplatnili odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) C.s.p., tvrdili tak, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1 V podanom odvolaní v zásade poukázali na obsah podanej žaloby, priebeh konania pred súdom prvej inštancie, zmenu žaloby a skutočnosť, že na strane žalovaných do konania vstúpili aj ďalší žalovaní.

2.2 Zdôraznili priebeh celého konania pred súdom prvej inštancie a poukázali na vyjadrenia žalovaných 21/, 22/, 23/, 25/, 26/, 27/, 28/, 38/, 30/, 31/, 32/, 41/ a 42/, pričom títo žalovaní so žalobou súhlasili a samostatne každý z nich uviedol, že žalobcovia sporné pozemky dobromyseľne užívajú ako svoje vlastné od roku 1959. Napriek uvedenému sa súd prvej inštancie zaoberal len argumentáciou žalovanej 1/, neprihliadol na súhlas ostatných žalovaných s vydržaním. Prejav vôle ostatných žalovaných súd nevyhodnotil, iba stručne konštatoval, že boli dané; nepristúpil ani k výsluchu pasívne legitimovaných účastníkov účastných a prítomných na pojednávaní. Takýmto spôsobom došlo k nesprávnym skutkovým zisteniam súdu prvej inštancie, ako aj k nesprávnej právnej posúdeniu.

2.3 Žalobcovia taktiež argumentovali, že súd prvej inštancie dospel k záveru, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný. Taktiež poukázali na predpoklady vydržania. Žalobcovia pritom na základe zmluvy zo 17.12.1959 nadobudli za úhradu 2.500,- Kčs vlastnícke právo k spornému pozemku v podieloch každý po X/XXX-in; túto zmluvu okresný súd akceptoval. Na základe uvedenej zmluvy mohlo dôjsť k uchopeniu držby nehnuteľností najskôr 25.05.1960, a to v dobrej viere, že časť pozemkov vlastnil starý otec žalobkyne 2/ E. F., ktorý jej ich daroval a ktorú skutočnosť potvrdila svedkyňa Z. J., dcéra žalobkyne. Žalobcovia rovnako zdôraznili, že žalobca na základe zmluvy nadobudol do vlastníctva pozemky od E. T. za kúpnu cenu 2.000,- Kčs; zaplatením kúpnej ceny došlo k uchopeniu držby ďalších pozemkov. Od roku 1962 žalobcovia pozemky užívali v dobrej viere ako vlastné, bez vedomia, že boli len podielovými spoluvlastníkmi. Iné pozemky, na ktorých sa nachádza rodinný dom, hospodárska budova, garáž, dvor a záhrada; tieto v roku 1972 oplotili a nerušený stav zotrváva doposiaľ. Súd prvej inštancie za platný titul nadobudnutia vlastníctva vyhodnotil kúpnu zmluvu zo dňa 17.12.1959; vzájomnú dohodu z 05.03.1962 pokladal za neplatný právny úkon z dôvodu jeho nezrozumiteľnosti a neurčitosti a nenaplnenia podmienok zápisu prevodu do pozemkovej knihy. Okresný súd však nebral do úvahy súhlas, ktorý dali s vydržaním susedia žalobcov a ostatní obyvatelia obce G. Y., pasívne legitimovaní v spore o určenie vlastníctva. Čestné prehlásenia a ústne dohody súd neakceptoval a konštatoval, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno ohľadne existencie ďalších tvrdení nadobúdacích titulov s vtedajšími vlastníkmi sporných nehnuteľností.

2.4 Uvedené závery podľa názoru žalobcov boli v rozpore s obsahom nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp.zn. II. ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018.

3. Žalovaná 1/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu považovala napadnutý rozsudok okresného súdu za správny a navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanej 1/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3.1 K jednotlivým odvolacím dôvodom žalovaná 1/ uviedla, že z obsahu odvolania nevyplýva, v čom má spočívať nesprávne právne posúdenie zo strany súdu prvej inštancie. K čestným prehláseniam ostatných žalovaných žalovaná 1/ uviedla, že tieto nie sú dôkazom preukazujúcim splnenie zákonných predpokladov vydržania; z čestných prehlásení nevyplýva, na základe akých dohôd a výmenných zmlúv s vtedajšími vlastníkmi mali žalobcovia užívať nehnuteľnosti od roku 1959 dobromyseľne ako svoje vlastníctvo; žalobcovia v konaní nepreukázali existenciu žiadnych dohôd ani výmenných zmlúv, z ktorých by bolo možné odvodzovať ich dobromyseľné užívanie pozemkov. Ak žalobcovia niečo predložili, predložili iba kúpnu zmluvu zo dňa 17.12.1959, na základe ktorej nadobudli spoluvlastnícke podiely o výške X/XXX-in; v čestných prehláseniach sa žiadna iná kúpna zmluva nespomína. Navyše podľa tvrdení žalovanej 1/ z argumentácie žalobcov vôbec nie je zrejmé, aké nimi uvádzané skutkové tvrdenie mali byť čestnými prehláseniami preukázané.

3.2 Porovnaním LV č. XXX pre k. ú. G. Y. a kúpnej zmluvy zo dňa 17.12.1959 žalovaná 1/ vyvodila, že práve uvedená kúpna zmluva sa týka tých spoluvlastníckych podielov, ktoré podľa zápisu na liste vlastníctva patria žalobcom, a nie tých, ktorých sa týka samotná žaloba. Žalobcovia nemohli nadobudnúť presvedčenie, že vlastní viac, a teda väčší spoluvlastnícky podiel ako ten, ktorý je uvedený na liste vlastníctva. Ako jedinú inú dohodu, ktorú žalobcovia predložili, bola vzájomná dohoda zo dňa 05.03.1962. Táto nenapĺňa ani základné atribúty právneho úkonu. K súhlasom s vydaním osvedčenia k nehnuteľnostiam žalovaná 1/ uviedla, že takýto súhlas nevyvoláva žiadne právne účinky; z odvolania nevyplýva, na základe akého návrhu mal súd prvej inštancie vykonať výsluch pasívne legitimovaných účastníkov prítomných na pojednávaní.

3.3 Žalovaná 1/ ustálila, že žalobcovia nepreukázali, na základe čoho sa mohli žalobcovia domnievať, že sú vlastníkmi celého pozemku, a teda aj spoluvlastníckych podielov, ktoré neboli predmetom kúpnej zmluvy zo dňa 17.12.1959, keď práve na základe uvedenej zmluvy im boli do príslušnej pozemkovej knihy vložky zapísané vlastnícke práva k spoluvlastníckemu podielu. Žalobcovia tak nepreukázali, že boli so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľní v tom, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi pozemkov uvedených v žalobe; súd nemôže vychádzať len zo subjektívnych tvrdení a predstáv žalobcov. Žalobcovia si tak boli vedomí toho, že pozemky odkúpili v podieloch; z ich tvrdení však nevyplýva, aké právne úkony neboli premietnuté do pozemkovej knihy. V spore však uviedli, že písomne sa vo vzťahu k žalovanej 1/ a jej podielu na spornej parcele nič nedochovalo a nepamätajú si, o aký druh prevodu medzi nimi a právnymi predchodcami žalovanej 1/ išlo.

3.4 Žalobcovia tak podľa názoru žalovanej 1/ nepredložili žiaden dôkaz, ktorým by preukázali ich dobromyseľnosť pri vstupe do držby vo vzťahu k spoluvlastníckym podielom patriacim žalovanej 1/; nepredložili dôkaz, ktorým by preukázali, že do držby vstupovali s vedomým, že ide o ich vlastný pozemok a na základe čoho túto vedomosť mohli nadobudnúť. V súvislosti s argumentáciou poukazujúcou na závery vyplývajúce z nálezů Ústavného súdu SR, sp.zn. II.ÚS 484/2015 žalovaná 1/ zdôraznila, že žalobcovia ničím nepreukázali, že by zaplatili za držanú nehnuteľnosť dohodnutú sumu, poskytli iné dohodnuté plnenie, alebo že by išlo o dar ako bezodplatné plnenie.

4. Žalovaná 24/, C. H. v písomnom vyjadrení uviedla totožnú argumentáciu ako žalovaná 1/.

5. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej zotrvali na podanom odvolaní a dôvodoch v ňom uvedených. Naďalej poukazovali na vyhlásenia niektorých žalovaných, ktorí sú susedmi žalobcov a mali vedomosť o skutočnostiach, ako žalobcovia nadobudli pozemky. Vedeli, že pozemky kúpili v roku 1959, pasienky v tom čase vlastnil aj otec žalobkyne 2/, ktorý jej ich daroval; darovacia zmluva sa nedochovala; E. F. je pritom vedený ako vlastník v časti parcely EKN č. XX aj v pozemno-knižnej zápisnici č. XXX. Navyše tvrdili, že v roku 1960 dokončili stavbu rodinného domu, bolo im vydané užívacie povolenie; pred kolaudáciou rodinného domu uzatvorili vzájomnú dohodu z 05.03.1962 s vtedajšími susedmi, predmetom ktorej boli pozemky tvoriace prístupovú cestu k ich domu. Uvedená zmluva bola akceptovaná aj štátnym orgánom. S pozemkami pritom nikdy nebol problém, aj obec vychádzala zo skutočnosti, že ide o pozemky vo vlastníctve žalobcov.

5.1 Ak žalovaná 1/ tvrdila, že žalobcovia nepreukázali nadobudnutie vlastníctva k pozemkom, ktoré zdedila ona, v kúpnej zmluve zo 17.12.1959 je jedným z predávajúcich aj Y. P., ktorý so svojím podielom predal aj podiel v tom čase vedený ešte na jeho matku H. P., ktorá zrejme bola právnou predchodkyňou žalovanej. Žalovaná 1/ do doby, pokiaľ sa žalobcovia nedomáhali určenia vlastníctva k ich pozemkom, nemala vedomosť o tom, kde a v akom rozsahu zdedila pozemky v katastri obce G. Y.; ani v súčasnosti nevie vyčleniť predmet svojho vlastníctva a mylne sa domnieva, že predá svoju parcelu ako celok za neprímerane vysokú sumu.

6. Žalovaná 1/ v písomnom vyjadrení zotrvala na dovtedajšej argumentácii. Naďalej mala zato, že skutkové tvrdenia žalobcov boli v rozpore s čestnými prehláseniami nimi predloženými; žalobcovia naďalej nemajú jasno v tom, kedy a na základe čoho mali dobromyseľne vstúpiť do držby pozemkov s presvedčením, že sa jedná o ich vlastné nehnuteľnosti. K spoluvlastníckemu podielu, ktorý v zmysle listu vlastníctva patrí žalovanej 1/, uviedla, že tieto spoluvlastnícke podiely nadobudla dedením po svojej matke, alebohej B. L., rod. J., táto pozemky zdedila po svojej matke H. J., rod. G.. Z kúpnej zmluvy predloženej žalobcami nevyplýva, že by žalobcovia pozemky kupovali od H. J., rod. G., resp. od B. L.. Je tak zrejmé, že predmetom kúpnej zmluvy zo dňa 17.12.1959 neboli pozemky ani spoluvlastnícke podiely, ktoré vlastnili právni predchodcovia žalovanej 1/. Žalovaná 1/ tvrdila, že žiaden z jej právnych predchodcov sa nevolal S. P., ani H. P., rod. L.; predložená kúpna zmluva nemá vo vzťahu k spoluvlastníckym podielom patriacim žalovanej 1/ žiadnu výpovednú hodnotu. Žalovaná 1/ predávateľa S. P. ani H. P. ani nepozná.

7. Ďalšie vyjadrenia podané neboli.

8. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), vec preskúmal v rozsahu určenom § 380 ods. 1, 2 C.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p.) a rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. v celom rozsahu ako vecne správne potvrdil.

8.1 Podľa § 387 ods.1, ods.2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Pred vecným preskúmaním napadnutého rozhodnutia odvolací súd zisťoval, či sú splnené procesné podmienky pre rozhodnutie vo veci. Odvolací súd zistil, že po rozhodnutí súdu prvej inštancie (20.08.2020) zomrel dňa 11.11.2020 žalobca 1/ K. M., žalovaná 21/ S. P. (zomrela dňa XX.XX.XXXX), žalovaná 22/ E. L. (zomrela XX.XX.XXXX) a žalovaný 30/ J. P. (zomrel XX.XX.XXXX).

9.1 Z uvedeného dôvodu odvolací súd uznesením č.jk. 11Co/25/2021 zo dňa 3. novembra 2022 rozhodol nasledovne:

I. Pokračuje v konaní s právnou nástupkyňou žalobcu 1/ K. M., nar. XX. apríla XXXX, zomr. XX. novembra XXXX, naposledy bytom G. Y. XX, F., a to žalobkyňou 2/ H. M., nar. XX. septembra XXXX, trvale bytom G. Y. XX, F..

II. Pokračuje v konaní s právnymi nástupcami žalovanej 21/ S. P., rod. T., nar. XX. marca XXXX, zomr. XX. augusta XXXX, naposledy bytom G. Y. XX, F., a to H. C. A. P., nar. XX. mája XXXX, trvale bytom G. Y. XX, F., ktorý bude v spore označený ako žalovaný 21a/ a J. L. P., nar. XX. marca XXXX, trvale bytom S. XXXX/X, L. L., ktorá bude v spore označená ako žalovaná 21b/.

III. Pokračuje v konaní s právnym nástupcom žalovanej 22/ E. L., rod. J., nar. XX. novembra XXXX, zomr. 4. januára XXXX, naposledy bytom XX. augusta XX/X, P., a to R. L., nar. XX. marca XXXX, trvale bytom P. Y. XX, F., ktorý bude v spore ďalej označený ako žalovaný 22/.

IV. Pokračuje v konaní s právnymi nástupcami žalovaného 30/ J. P. nar. XX. júla XXXX, zomr. 1. mája XXXX, naposledy bytom G. Y. XX, F., a to U. P., nar. XX. apríla XXXX, trvale bytom Z. XX, Z., ktorá bude v spore označená ako žalovaná 30a/, B. P., nar. 2. mája XXXX, trvale bytom P. Y. XX, F., ktorá bude v spore označená ako žalovaná 30b/ a J. P., nar. 9. decembra XXXX, trvale bytom X. dolina XXX/X, F., ktorý bude v spore označený ako žalovaný 30c/.

9.2 Z ustanovenia § 65 ods.1 C.s.p. vyplýva, že právni nástupcovia strany, ktorá zomrie počas konania, prijímajú stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity svojho predchodcu.

10. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalobcov (žalobkyne), ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré s prihliadnutím na obsah žaloby aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami, uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 380 ods. 2 C. s. p.).

11. Odvolanie v danom prípade nie je dôvodné.

Rozsudok súdu prvej inštancie je riadne a v súlade so zákonom odôvodnený, je z neho zrejmé, akými úvahami a právnymi názormi sa súd prvej inštancie riadil pri svojom rozhodovaní, je preskúmateľný a zrozumiteľný. Odvolací súd sa stotožnil v celom rozsahu s právnymi závermi a argumentáciou súdu prvej inštancie tak ako sa premietla do napadnutého rozhodnutia; okresný súd rozhodol správne, pokiaľ žalobu v celom rozsahu zamietol. V prejednávaní veci sa žalobcovia (po zmene žaloby) domáhali, aby súd určil ich vlastnícke právo v režime bezpodielového spoluvlastníctva manželov k nehnuteľnostiam, ktoré mali byť vytvorené nimi predložený geometrickým plánom; tvrdili, že predmetné nehnuteľnosti v uplatnenom rozsahu vydržali keď sa držby ujali v roku 1959, a to na základe kúpy nehnuteľnosti na základe nimi predloženej kúpnej zmluvy zo dňa 17.12.1959 uzatvorenej s predávajúcim (odpredateľom) S. P.. Inak tiež poukazovali na dohodu medzi pôvodným žalobcom 1/ K. M. a E. T.; v priebehu konania tiež tvrdili (iba okrajovo) existenciu ďalších dohôd, výmenných zmlúv a darovacích zmlúv s vtedajšími vlastníckymi nehnuteľnosťami.

11.1 Súd prvej inštancie posudzujúc dôvodnosť žaloby skúmal aj otázku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a dospel k záveru, že žalobcovia preukázali naliehavý právny záujem na požadovanom určení; s uvedeným záverom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje; iba dodáva, že podľa ustálenej súdnej praxe žalobca má naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom nehnuteľnosti vždy, ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností.

11.2 Podľa súčasnej právnej úpravy Občianskeho zákonníka, pokiaľ ide o vydržanie, ustanovenie § 134 ods.1, 3 upravuje osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva, ku ktorému dochádza v prípade splnenia zákonom určených podmienok; k nadobudnutiu vlastníctva dochádza priamo zo zákona. Pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním musia byť splnené súčasne nasledovné zákonné podmienky, a to a) oprávnená držba, b) uplynutie vydržacej doby, c) spôsobilý predmet vydržania. Ak nie je splnená čo i len jedna z uvedených podmienok, k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním nedôjde. Právne významným momentom z hľadiska vydržania je nadobudnutie držby. G. je fakticky

stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje touto vecou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Za držiteľa veci považuje Občiansky zákonník v § 129 ods. 1 toho, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba. Platné právo rozlišuje medzi oprávnenou a neoprávnenou držbou. Oprávneným držiteľom podľa ustanovenia § 130 ods.1 Občianskeho zákonníka je ten držiteľ, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Dobrá viera ako jeden zo základných predpokladov vydržania je presvedčenie držiteľa, že mu právo svedčí a nevykonáva ho bezprávne. Medzi okolnosti svedčiace o dobrej viere držiteľa patrí aj spôsob nadobudnutia práva. Za dobromyseľnú držbu možno označiť takú, ktorá má objektívne znaky titulu nadobudnutia vlastníckeho práva. Titulom pre nadobudnutie vlastníckeho práva v zmysle ustanovenia § 132 ods.1 Občianskeho zákonníka je kúpna, darovacia alebo iná zmluva, dedenie, rozhodnutie štátneho orgánu alebo iné skutočnosti ustanovené zákonom.

11.3 Žalobcovia nadobudnutie vlastníckeho práva odvodzujú od kúpnej zmluvy, ktorá mala byť uzatvorená v roku 1959, dohody uzatvorenej s E. T. z 05.03.1962; tvrdili vstup do držby nehnuteľností v roku 1959; okresný súd správne poukázal na dobové ustanovenia právnych predpisov, podľa ktorých bola písomná forma potrebná pri právnych úkonoch o právach k nehnuteľnostiam a podľa ktorej sa prevod vlastníctva k nehnuteľným veciam zapísaným v pozemkovej knihe zapíše do tejto knihy.

11.4 Niet sporu o tom, že žalobcovia nie sú na liste vlastníctva zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci nehnuteľností; niet sporu o tom, že nimi tvrdené nadobudnutie vlastníckeho práva v požadovanom rozsahu sa do príslušnej pozemkovej knihy nepremietlo. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie a vec aj s poukazom na doterajšiu judikatúru vyšších súdnych autorít, z ktorých citoval pokiaľ ide o nadobudnutie vlastníctva vydržaním.

11.5 Súd prvej inštancie napokon po vykonanom dokazovaní svoje rozhodnutie založil na konštatovaní, že žalobcovia sa držby mali uchopiť na základe kúpnej zmluvy zo dňa 17.12.1959; na základe tejto zmluvy však nadobudli iba spoluvlastnícke podiely vo výške X/XXX-in a práve táto skutočnosť, že nadobudli iba spoluvlastnícky podiel vylučuje, aby vec dobromyseľne užíval nadobúdajúci sami. Predložená dohoda z 05.03.1962 je podľa záverov súdu prvej inštancie neurčitá a neidentifikuje nehnuteľnosť, ktorej sa má týkať. Napokon záverom súdu prvej inštancie bolo konštatovanie, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno ohľadne ďalších nadobúdajúcich titulov v podobe dohôd, výmenných zmlúv a darovacích zmlúv uzatvorených s vtedajšími vlastníkmi nehnuteľností. Okresný súd tak nemal za preukázané, že bol splnený predpoklad nadobudnutia vlastníctva vydržaním, ktorým je oprávnená držba predmetných nehnuteľností.

12. Odvolatelia okrem iného namietali, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na právnom posúdení, ktoré je v rozpore so závermi vyplývajúcimi z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018. S uvedenou námietkou sa odvolací súd nestotožňuje.

12.1 Ústavný súd v citovanom náleze poskytol aj historický exkurz do judikatúry vyšších súdnych autorít vo vzťahu k vydržaniu a zdôraznil, že na pojem oprávnenej držby, ako podmienky vydržania sa vyvinuli dva protichodné právne názory. Prvý právny názor akcentuje fakticitu a pocit neškodnosti a vychádza z rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. Cpj 51/1984 (R 45/86), na ktorý nadväzuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo 117/1994 (R 44/96) z ktorého vyplýva nasledujúci právny záver: „K oprávnenej držbe (pozemkov) došlo... po dohode o ich kúpe, o ktorej súdy nemali pochybnosti. Skutočnosť, že nedošlo k perfektnej, teda k platnej kúpnej zmluve, na posudzovanie oprávnenosti tejto držby to nemalo podstatný vplyv. Platnosť nadobúdacieho právneho titulu je rozhodujúci len pri prevode vlastníctva na základe právneho úkonu. O takúto formu nadobudnutia vlastníctva v prejednávanej veci však nešlo, ako na to správne poukázal už odvolací súd, ale nadobúdajúcim titulom bolo vydržanie. Pri posudzovaní nadobudnutia vlastníctva vydržaním môže byť prípadný iný úkon ohľadne spornej veci iba okolnosťou, svedčiacou o dobromyseľnosti (bona fidae) držiteľa veci. Na rozhodné okolnosti pre vydržanie vlastníctva poukázala aj konštantná judikatúra súdov ešte pred účinnosťou novely Obč. zákonníka - zák. č. 509/1991 Zb. konštatovaním, že „Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude treba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia - riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia, v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby“ (Zb. rozh. č. 45, zoš. 9- 10/1986 str. 193). K počiatku oprávnenej držby (k prechodu od počiatkovej predchádzajúcej detencie predmetných pozemkov) u nadobúdateľov - ako to vyplýva z

výsledkov vykonaného dokazovania, došlo podľa názoru dovolacieho súdu najneskôr 17. mája 1953, kedy došlo k prvej platbe. Preto treba považovať za správny právny záver prvostupňového súdu, že už v roku 1953 začala plynúť 10-ročná vydržacia lehota nepretržitej držby, pôvodnou vlastníčkou ničím nenarušovanej, ani spochybnovanej, ale ani inými tretími osobami."

12.2 Konkurenčným, druhým právnym názorom sú rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp.zn. 4 Cdo 283/2009 (R 73/2015), 4 Cdo 361/2012 (R 74/2015), 5 Cdo 49/2010, 3 Cdo 97/2009, 3 M Cdo 7/2010, 3 M Cdo 8/2010 a sp.zn. 6 M Cdo 5/2010), v ktorých sa najvyšší súd priklonil k právnemu názoru, že súčasťou všetkých okolností, na ktoré je pri dobromyseľnosti potrebné brať zreteľ, sú aj ťažiskové právne formy. Podľa R 73/2015 „oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.“ Podľa R 74/2015 „oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola uzatvorená v písomnej forme.“

12.3 Posúdiac uvedené názory ústavný súd v citovanom rozhodnutí uzavrel, že za ústavne konformný treba považovať skorší výklad, ktorého podstata vyplýva z veci sp.zn. 3Cdo 117/94 a v právnej vete vyslovil, že „Pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nespĺnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.“

12.4 Nemožno však opomenúť, že ústavný súd v posudzovanej veci tiež konštatoval, že rozhodujúce skutkové okolnosti prípadu sa nejavili ako sporné; spornou bola iba otázka, či bolo možné držbu považovať za dobromyseľnú.

12.5 Odvolací súd je toho názoru, že ani z vyššie citovaného právneho názoru ústavného súdu (II. ÚS 484/2015) nemožno vyvodiť, že pri posudzovaní dobromyseľnosti držby postačuje iba držba samotná; bez toho, aby bol tvrdený a preukázaný titul nadobudnutia.

13. Vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vydržaním možno nadobudnúť aj na základe domnelého právneho titulu; v takomto prípade ide o právny titul, o ktorom sa držiteľ mylne domnieva, že je platný alebo pravý.

13.1 V súdnej veci žalobcovia tvrdili a preukazovali, že ich právny predchodcovia nadobudli nehnuteľnosť na základe kúpnej zmluvy s S. P., dohody z E. T. a na základe ďalších dohôd, výmenných a darovacích zmlúv. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že pokiaľ ide o kúpnu zmluvu s S. P. iba na jej základe nemožno dospieť k záveru o existencii nadobúdacieho titulu pre účely vydržania celej spornej nehnuteľnosti; na základe uvedenej kúpnej zmluvy sú obaja žalobcovia zapísaní na liste vlastníctva vo výške spoluvlastníckeho podielu X/XXX-ín, každý zvlášť; z listu vlastníctva je pritom zrejmé, že práve zmluva s S. P. bola pre účely zápisu na list vlastníctva titulom nadobudnutia pre rozhodnutie vydané v konaní o ROEP. Navyše aj uvedený zápis v plnom rozsahu svedčí záveru súdu prvej inštancie o tom,

že nadobudnutie iba podielu k nehnuteľnosti nesvedčí dobromyseľnosti držiteľov po ujatí sa držby, že im vec (nehnuteľnosť) patrí v celosti.

13.2 Predložená dohoda z 05.03.1962 s E. T. nijako neidentifikuje nehnuteľnosti, ktorých prevod mal byť ich predmetom. Navyše podľa nej ide o pozemky, ktoré mali tvoriť prístupovú cestu k nehnuteľnostiam, ktorých držby sa žalobcovia ujali v roku 1959; nejde tak o samotné nehnuteľnosti, ktorých vydržania sa žalobcovia domáhajú.

13.3 Ostatné nadobúdacie tituly žalobcovia v žalobe označili iba všeobecne, bez akejkoľvek ďalšie identifikácie aj pokiaľ ide o označenie nadobúdacieho titulu, označenie prevodcu, či označenie podielu, ktorý mali nimi žalobcovia nadobudnúť. Uvedený nedostatok nenapravili ani v písomnom podaní - zmene žalobného petitu (čl.84 spisu); ani v písomnom podaní - zmene žaloby na čl.91 spisu, v ktorom tituly nadobudnutia uviedli len zmluvu so Y. P. a dohodu s E. T.. Aj na pojednávaní (dňa 20.08.2020) právna zástupkyňa pôvodných žalobcov zotrvala na tvrdení, že nadobúdacím titulom bola kúpna zmluva zo dňa 17.12.1959 a dohoda z 05.03.1962; tvrdili, že posledná kúpna zmluva bola uzatvorená v roku 1962; iné skutkové tvrdenia k iným (ďalším) nadobúdacím titulom žalobcovia neuviedli. Iba svedkyňa A.. J. uviedla okrem zmluvy so Y. P. a E. T. aj zmluvu s E. F., ktorý bol podľa vyjadrenia svedkyne otcom žalobkyne H. M.; ďalšie dokazovanie ohľadne vlastníctva E. F. vykonané (a ani navrhované) nebolo. Údaje o tomto vlastníkovi vyplývajú však z predložených listov vlastníctva, z ktorých je tak zrejmé, že jemu patriace nehnuteľnosti doposiaľ prededené neboli. Nemožno však opomenúť, že z listu vlastníctva, resp. príslušnej pozemkníckej vložky vyplýva, že na meno E. F. sú evidované len spoluvlastnícke podiely (a to nie v rozsahu, aby bolo možné konštatovať, že okrem Y. P., prípadne podielu E. T. bol vlastníkom všetkých ostatných podielov iba E. F.).

14. Dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia o titule nadobudnutia bolo na žalobcoch; ani prípadný súhlas (niektorých) žalovaných nezbavoval súd rozhodujúci o žalobe zistiť skutkový stav veci; navyše so žalobou súhlasili, resp. proti nej nemali výhrady iba niektorí žalovaní; podstatné bolo, že nesúhlas so žalobou vyslovila žalovaná 1/ ako aj zástupca neznámych vlastníkov (Slovenský pozemkový fond). Vzhľadom na odstup času od vykonania tvrdeného právneho úkonu - titulu nadobudnutia nehnuteľnosti, boli žalobcovia v dôkaznej núdzi.

14.1 Súd prvej inštancie nepochybil, ak nevykonal výsluch ostatných žalovaných a teda tých, ktorí so žalobou súhlasili, títo žalovaní sa k žalobe vyjadrili, prípadne písomnými vyhláseniami vyjadrili svoj postoj k podanej žalobe; v písomných vyhláseniach, (čestných) prehláseniach iné podstatné skutočnosti neuviedli a ich výsluch k skutkovým otázkam uvedeným v žalobe žiadna zo strán sporu nenavrhol. Subjekt na žalovanej strane majú právo vyjadriť sa k prednesu žalobcu (§ 181 ods.1 druhá veta C.s.p.); súd môže nariadiť výsluch strany o tvrdených skutočnostiach, ktoré v konaní vyšli najavo na návrh (§ 195 ods.1 C.s.p.); ak súd nariadi výsluch podľa odseku 1, strany sú povinné sa ustanoviť na výsluch (§ 195 ods.2 C.s.p.). Žalobcovia v konaní pred súdom prvej inštancie takýto návrh na výsluch všetkých žalobcov nepredniesli.

14.2 Odvolacia argumentácia žalobcov bola vo vzťahu k záverom súdu prvej inštancie nedostatočná; žalobcovia iba poukázali na závery súdu prvej inštancie pričom tvrdili, že k uchopeniu držby došlo po uzatvorení zmluvy so Y. P.. Uvedenú zmluvu ale súd prvej inštancie správne vyhodnotil ako zmluvu, na základe ktorej žalobcovia nadobudli iba spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnosti a na základe uvedeného nemohli byť dobromyseľní v tom, že im vec (pozemok) patrí v celosti. Až v odvolacom konaní dochádza k skutkovému tvrdeniu o tom, že časť pozemkov vlastnil starý otec (resp. otec - ako to vyplýva z tvrdenia svedkyne) žalobkyne; takéto skutkové tvrdenie ako prostriedok procesného útoku žalobcovia v konaní pred súdom prvej inštancie nepredniesli; ide tak o neprípustnú novotu v odvolacom konaní (§ 366 C.s.p.); dohoda s E. T. nie je len nezapísaná v pozemkovej knihe ale aj neurčitá najmä vo vzťahu k identifikácii pozemku, prevod ktorého mal byť predmetom dohody. Vo vzťahu k uvedeným záverom je súhlas ostatných žalovaných, vzhľadom na nesúhlas žalovanej 1/ a zástupcu neznámych vlastníkov s poukazom na rozsah uplatneného určovacieho nároku pre pozitívne rozhodnutie o žalobe nedostatočný.

15. Až v odvolacom konaní ako neprípustnú novotu (§ 366 C.s.p.) žalobcovia uviedli domnienku, že žalovaná 1/ by mohla byť právnu nástupkyňou Y. P., resp. H. P.; uvedené tvrdenie však žalovaná poprela. Odvolací súd pritom zdôrazňuje, že nie žalovaná 1/ sa domáhala určenia vlastníckeho práva vydržaním; dôkazné bremeno bolo na žalobcoch; uvedené tvrdenie ničím nepreukázali a ostalo v rovine

domnienky; navyše, ako už bolo uvedené, ide prostriedok procesného útoku a odvolateľa ani neuviedli, že túto argumentáciu v konaní pred súdom prvej inštancie bez svojej viny uplatniť nemohli.

16. Z vyššie uvedenej argumentácie pre odvolací súd vyplýva správny záver súdu prvej inštancie, že ak aj žalobcovia sporný pozemok užívali, nemohli byť dobromyseľní; predložené listiny ako nadobúdacie tituly nepostačujú najmä s ohľadom na neurčitosť jedného z nich a skutočnosť, že na základe druhého nadobúdacieho titulu (kúpna zmluva zo 17.12.1959) nadobudli iba časť podielu na sporných nehnuteľnostiach. Dobromyseľná držba sa musí odvíjať od titulu nadobudnutia, čo v spore preukázaná nebola.

16.1 Ani pre odvolací súd nebolo sporné, že žalobcovia spornú nehnuteľnosť užívali; podstatné však je, že nepreukázali titul držby, resp. nimi tvrdený titul držby bol zo strany žalovanej 1/ dostatočne zosporený tak, aby záverom mohlo byť len zamietnutie žaloby. Žalobcovia ani nehodnotia vykonané dôkazy inak ako súd prvej inštancie; netvrdia, že zmluvou z roku 1959 nenadobudli iba spoluvlastnícky podiel a že sa dohoda z roku 1962 týka aj sporných pozemkov. Podstatné je, že aj pre odvolací súd dôkazy vykonané okresným súdom poskytujú rovnaké závery; odvolací súd v hodnotení dôkazov zo strany okresným súdom logické a právne protirečenia nezistil.

17. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd postupom podľa ustanovenia § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil nezistiac dôvod pre jeho zmenu (§ 388 C.s.p.) ani pre jeho zrušenie (§ 389 C.s.p.). Za vecne správny považoval aj závislý výrok o nároku na náhradu trov konania, keď súd prvej inštancie správne prihliadol na princíp úspechu v spore a náhradu trov konania priznal plne úspešnej žalovanej. Odvolanie proti výroku o nepriznaní trov ostatným subjektom na žalovanej strane podané nebolo; ostatní účastníci konania na žalovanej strane sa náhrady trov konania nedomáhali.

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanej 1/ a 24/, ktoré boli v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešné, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %. Ostatné subjekty na žalovanej strane trovy odvolacieho konania neuplatnili, v odvolacom konaní boli nečinné; účasťou v odvolacom konaní im trovy nevznikli. O výške trov konania rozhodne súdny úradník súdu prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.